

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Nõuete järgimine toidu e-kaubanduse puhul

Marii-Heleen Arna

Põllumajandus- ja Toiduamet e-kaubanduse peaspetsialist

11.11.2021

Millest räägime?

- Mis on e-kaubandus?
- Õigusaktid ja teavitamine
- Nõuded e-kaubanduses

Mis see on?

E-kaubandus on kauplemisviis (jaekaubandus), kus käitleja pakub kaupu elektroonilises keskkonnas füüsiliselt kliendiga üheaegselt samas kohas viibimata.

Näiteks:

- Veebipoed (käitlejale kuuluv veebipood)
- Ostu-müügi platvormide kasutamine (osta.ee, Wolt, Bolt...)
- Sotsiaalmeedia (sh Facebook, Instagram)

<https://andertoons.com/internet/cartoon/410/child-selling-lemonade-at-stand-with-reading-visit-our-website-at-www-lemonade-com>

Õigusaktid ja teavitamine

Brian tries to figure out how to put a shopping cart on his Web site.

<https://slidetodoc.com/astro-novas-jde-web-storefront-easy-customization-after/>

Peamised õigusaktid, mis rakenduvad toidu e-kaubandusele:

- määrus (EÜ) nr **178/2002**, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded;
- **Toiduseadus**
- määrus (EÜ) nr **852/2004**, millega sätestatakse toiduhügieeni üldnõuded;
- määrus (EÜ) nr **1169/2011**, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele;
- määrus (EÜ) nr **1924/2006**, millega sätestatakse nõuded toitumis- ja tervisealaste väidete esitamisel tarbijale pakutava toidu märgistusel, toidu esitlemisel ja toidu reklaamis.
- määrus (EL) nr **432/2012**, millega kehtestatakse nimekiri tervisealastest väidetest, mida on lubatud esitada toidu kohta, va haigestumise riski vähendamisele ning laste arengule ja tervisele viitavad väited

Põllumajandus- ja Toiduameti teavitamine (1)

Põllumajandusministri määrus nr 63 lisa 1 kohaselt

Jaekaubanduses:

- Toidu e-kaubandus või postikaubandus

Käitlemiskoha valik:

- **veebikeskkond** – juhul kui puuduvad ruumid/ladu vm
- **e-poe ladu** – juhul kui lisaks e-poele on olemas ka ruumid, kus käitleja tooteid ladustab ja komplekteerib

NB! ERAELAMUS TOIDU VALMISTAJAD EI PEA TOIDU E-KAUBANDUSE VÕI POSTIKAUBANDUSE VALDKONNAST TEAVITAMA.

Põllumajandus- ja Toiduameti teavitamine (2)

Toiduseadus § 7 lg 2 kohaselt

- Toiduga kokkupuutuvate materjalide jaemüük

Käitlemiskoha valik:

- **veebikeskkond** – juhul kui puuduvad ruumid/ladu vm
- **e-poe ladu** – juhul kui lisaks e-poele on olemas ka ruumid, kus käitleja tooteid ladustab ja komplekteerib

Põllumajandus- ja Toiduameti teavitamine (3)

Põllumajandusministri määrus nr 63 lisa 1 kohaselt

Hulgikaubanduses:

- Toidu vahendamine eesmärgiga turustada toit teisele käitlejale, **sh e-kaubandus** või postikaubandus, v.a vabasse ringlusse lubamine, eksport

Mida peab teadma enne alustamist?

1

Kas tegemist on eritemperatuuri vajava või mittevajava toiduga (sh toidulisanditega)

2

Kas turustatavate toodete märgistusele kohalduvad erinõuded?
Näiteks toidulisandid, eritoidud, ...-vaba märgistus, reguleeritud nimetusega ja/või koostisega tooted

3

Kus toimub e-poes turustatavate toodete ladustamine ja komplekteerimine?
Kas selleks on loodud eraldi ruumid või kasutatakse juba teavitatud või tunnustatud toidukäitleja ruume/teenust.

5

Kas enesekontrolliplaan on koostatud?

6

Kas veebilehel on esitatud kogu kohustuslik toidualane teave?

JAH

Esitada majandustegevusteatis ja alustada tegevusega

Nõuded

Enesekontrolliplaan

- Abinõu toidu ja selle käitlemise nõuetekohasuse kontrollimiseks ja tagamiseks.

Abimaterjalid:

- Veebikeskkonnas toidu käitlemisel: [Toidu e-kaubanduse või postikaubanduse enesekontrolliplaani juhised](#)
- Eritemperatuuri vajava toidu ladustamisel: [Jaemüügi enesekontrolliplaani koostamise juhend](#)
- Eritemperatuuri mittevajava toidu ladustamisel: [Jaemüügi enesekontrolliplaani juhend \(toatemperatuuril toit, müügipakendis toit, jookide serveerimine\)](#)

Nõuded

E-pood peab tagama minimaalselt

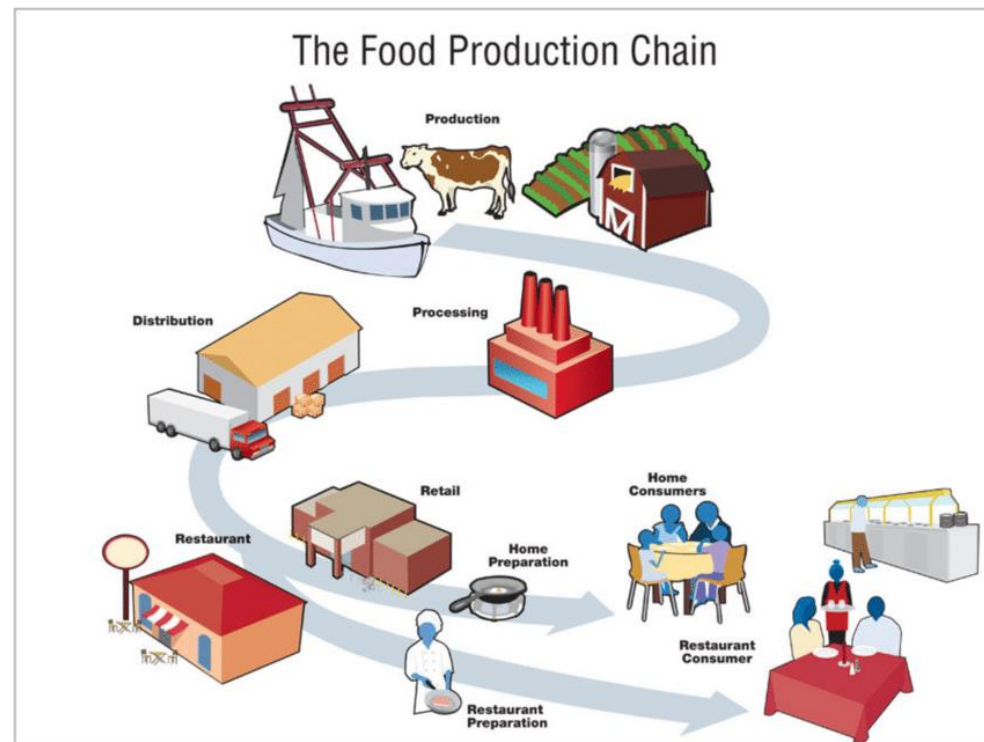
- 1. Toidu jälgitavuse**
- 2. Nõuetekohase toidu ladustamise**
- 3. Nõuetekohase toidu turustamise**
- 4. Nõuetekohase toidu transpordi tarbijani**

1. Toidu jälgitavus (1)

- Toit peab olema jälgitav kõikidel tootmis-, töötlemise- ja turustamisetappidel.
- Toidu jälgitavuse tagamine võimaldab ohtliku toidu identifitseerimist ning seejärel vajadusel selle eemaldamist ja/või tagasikutsumist turult.
- Mida parem jälgitavuse süsteem, seda kiiremini on võimalik ohtlikku toitu turult eemaldada/tagasi kutsuda ja seda soodsam on see käitlejale.

1. Toidu jälgitavus (2)

- **Jaekaubanduses** – üks samm tagasi.
- **Hulgikaubanduses** – üks samm edasi ja üks samm tagasi (kellelt ostsid, kellele müüsid).

2. Nõuetekohane toidu ladustamine (1)

- tegevuskohaks on **veebikeskkond**

Anda ülevaade, millise kootööpartneri juures toimub toodete ladustamine ja komplekteerimine. Kas koostööpartner on Põllumajandus- ja Toiduametit oma tegevusest teavitanud.

2. Nõuetekohane toidu ladustamine (2)

Tegevuskohaks on **e-poe ladu**:

- Lisanduvad hügieeninõuded hoonetele ja ruumidele.

The image shows a sequence of three screenshots from the Estonian Agricultural and Food Administration website, illustrating the navigation path to hygiene requirements for storage. The first screenshot shows the main navigation menu with the 'Ettevõtjale, tootjale ja turustajale' (For business, producer and distributor) dropdown menu highlighted with a red circle. A green arrow points to the second screenshot, which shows the 'Ettevõtjale, tootjale ja turustajale' dropdown menu expanded, with 'Üldised nõuded' (General requirements) highlighted with a red circle. A second green arrow points to the third screenshot, which shows the 'AVA KÕIK' (Open all) button and the 'NÕUDED HOONETELE JA RUUMIDELE' (Requirements for buildings and rooms) option highlighted with a red circle.

PÖLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Põllumehele ja maaomanikule ▾ **Ettevõtjale, tootjale ja turustajale ▾** Tarbijale ja eraisikule ▾

PÖLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Põllumehele ja maaomanikule ▾ **Ettevõtjale, tootjale ja turustajale ▲**

TOIDU TOOTMINE	TAIMEKASVATUS
Tegevused ja teavitamine	Sordid
Üldised nõuded	Seemned
Erinõuded toiduainetele	Väetised
Mahetoid	Taimekahjustus
Alkohol	Taimekaitse
Tootmine, töötlemine, transport	Taimed
Toidu märgistamine	Kartul
Toidupakendid ja materjalid	
Toidukvaliteedikavad ja geograafilised tähised	KUTSELINE KALD
Toidu annetamine	Püügiloa ja -
	Püünistatistika

AVA KÕIK

NÕUDED HOONETELE JA RUUMIDELE

ENESEKONTROLLIPLAAN

TERVISETÕENDID

JOOGIVESI

LABORATOORSED ANALÜÜSID

OHTLIKUST TOIDUST TEAVITAMINE

3. Nõuetekohase toidu turustamine

Kirjeldada protsessi, kuidas toimub märgistuse, sh toitumis- ja tervisealaste väidete kontroll enne, kui seda esitatakse e-poes, ja kes selle eest vastutab.

https://www.123rf.com/photo_120897481_stock-vector-people-choosing-online-shopping-online-food-market-place-online-delivery-shop-concept-vector-flat-ca.html

Toidualane teave

Toidualane teave peab andma tarbijale võimaluse teha vajaliku valiku toidu osas enne ostu sooritamist.

Toote hindamisel jälgitakse:

- Eestis müüdava toidu teave peab olema eesti keeles
- Toidualane teave peab olema tõene, selge, tarbijale arusaadav ja ei tohi tarbijat eksitada
- Kasutada võib ainult lubatud toitumis- ja tervisealaseid väiteid
- Toidule (sh toidulisanditele) ei tohi omistada inimeste haigusi ennetavaid, ravivaid või leevendavaid omadusi

NB! Erandina ei pea toidu e-kaubanduses kohustuslikust teabest esitama toote partii numbrit ja 'parim enne'/'kõlblik kuni' kuupäeva.

Toidualase teabe esitamise võimalused

- Teave tuleb teha tarbijale kättesaadavaks enne lõpliku ostu sooritamist.
- Peab olema esitatud toidukäitleja veebipoes, sotsiaalmeedias vms, millelt toitu müüakse.
- Kui see ei ole võimalik, siis kohustuslikku toidualast teavet võib esitada ka teiste vahendite kaudu eeldusel, et:
 - tarbijale on selgelt arusaadav, kuidas kohustuslikku toidualast teavet leida;
 - teabe kättesaamine ei tohi tarbijale valmistada lisakulusid (nt kui teavet pakutakse infotelefoni teel, peab olema tarbijale helistamine tasuta).

Müügipakendis toit (1)

Esitada tuleb kogu kohustuslik teave, v.a. minimaalne „parim enne“ või „kõlblik kuni“ enne ostu sooritamist.

Kohustuslik teave

Müügipakendil või märgistusel esitatavad kohustuslikud andmed on:

- toidu nimetus;
- koostisosade loetelu (algab sõnaga „Koostisosad“);
- allergiat või talumatust põhjustavad ained, mis esitatakse koostisosade loetelus muudest koostisosadest trükikirjas eristavana;
- teatavate koostisosade või koostisosade gruppide kogus;
- toidu netokogus;
- minimaalse säilimisaja tähtpäev („Parim enne“/ “Parim enne ... lõppu“) või tarvitamise tähtpäev („Kõlblik kuni“);
- mis tahes eritingimused säilitamise ja/või kasutamise kohta;
- toidukäitleja (valmistaja/tootja/pakendaja/müüja) nimi/ärinimi ja aadress; importimise korral toidu Euroopa Liitu importija nimi/ärinimi ja aadress;
- päritoluriik või lähtekoht (kohustuslik teatud toitudele või juhul, kui selle puudumine võib tarbijat eksitada);
- kui toidu päritoluriik või lähtekoht on märgitud ja see ei ole sama mis toidu põhilisel koostisosal, tuleb lisada põhikoostisosa päritoluteave;
- tarvitamisjuhised, kui ilma selleta oleks toidu asjakohasel viisil tarvitamine keeruline;
- jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides;
- toitumisalane teave.

Müügipakendis toit (2)

Toidulisandi märgistuse nõuded kehtivad nii müügipakendile kui ka veebipoes esitatud infole.

Toidulisandi märgistusel tuleb välja tuua järgmine teave:

- toote nimetus
- nimetus toidulisand
- toodet iseloomustava aine(te) nimetus või viide nende iseloomulike omaduste kohta
- koostisosade loetelu
- netokogus
- „Parim enne“ või „kõlblik kuni“ kuupäev
- ettevõtte nimi ja aadress
- partii tähistus
- päevane tarbimiseks soovitatav kogus
- toitaine või muu toitainelise või füsioloogilise toimega aine sisaldus numbrilisel kujul
- hoiatus, et päevaseks tarbimiseks soovitatavat kogust ei ületataks
- hoiatus, et toidulisandit ei kasutataks mitmekesise toitumise asendajana
- hoiatus, et toodet hoitaks lastele kättesaamatus kohas

Kui on asjakohane siis tuleb välja tuua ka järgmine teave:

- vitamiinide/mineraalainete sisaldus protsendina päevasest võrdluskogusest
- tervisealaste väidete kasutamisel tuleb esitada viide mitmekülgse ja tasakaalustatud toitumise ja tervisliku elustiili tähtsusele
- allergeene tuleb rõhutada/esile tuua koostisosade loetelus (nt paksum kirjas, alla joonitud, teise värviga vms)
- lisaained (E-ained) tuleb esitada koos nende rühmanimetustega (nt paakumisvastane aine, säilitusaine, toiduvärv)
- magusainete sisaldumisel tuleb toote nimetusele lisada sõna „magusainega“
- polüoolide puhul tuleb lisada hoiatus „*üleliigne tarbimine võib põhjustada kõhulahtisust*“
- kofeiini sisaldumisel tuleb lisada hoiatus „Sisaldab kofeiini. Ei ole soovitatav lastele ega rasedatele“
- ASO värvide kasutamisel tuleb lisada hoiatus „*toiduvärvi(de) nimetus või E-number: võib avaldada kahjulikku mõju laste aktiivsusele ja tähelepanuvõimele*“
- aspartaami/aspartaam-atsesulfaamsoola kasutamisel tuleb lisada hoiatus „*sisaldab fenüülalaniini allikat*“ või „*toode sisaldab aspartaami (fenüülalaniini allikas)*“
- GMOde sisaldumisel tuleb esitada märg „*see toode sisaldab geneetiliselt muundatud organisme*“ või „*see toode sisaldab geneetiliselt muundatud [organismide nimed]*“
- kiiritatud toidu/koostisosa puhul tuleb esitada märg „*kiiritatud*“ või „*töödeldud ioniseeriva kiirgusega*“
- päritoluma või piirkond tuleb välja tuua kui selle mitteavaldamine võib tarbijat eksitada
- tarvitamisjuhised tuleb välja tuua juhul, kui ilma selleta oleks toidu asjakohasel viisil tarvitamine keeruline
- eritingimused säilitamise ja/või kasutamise kohta tuleb välja tuua juhul, kui ilma selle teabeta võidakse toodet säilitada valede tingimustel ja/või kasutada valesti
- fütosteroolide, fütosteroolstreid, fütostanolooli või fütostanoloolstreid sisaldaval tootel tuleb esitada lisainfot vastavalt [märgistuse määruse lisale III \(5. punkt\)](#)
- **uendtoidu** puhul märgistada vajadusel vastavalt tingimustele, mis on välja toodud määruses 2017/2470, millega kehtestatakse lubatud uendtoitude loetelu

Abimaterjal:

[Toidulisandite toidualane teave ja märgistus](#)

Pea meeles!

Allergeene ja/või toidutalumatust põhjustavaid aineid tohib esitada **ainult** koostisosade loetelus muudest koostisosadest trükikirjas eristuvana.

Koostis

NISU (jahu, sh täisterajahu), vesi, suhkur, pärm, NISUGLUTEEN, NISUJUURETIS, sool, rapsiõli, RUKKILINNASEJAHU, jahu parendaja askorbiinhape.

Allergeenid

NISU, NISUGLUTEEN, NISUJUURETIS, RUKKILINNASEJAHU.

Koostisosad

RUKKIJAHUD (püüli-, täistera- ja linnasejahud), vesi, NISUJAHU, päevalilleseemned (12%), linaseemned (7%), suhkur, pärm, sool, paksendajad guarikummi ja E415, emulgaatorid E471, E472e, köömned (0,2%).

Müügipakendisse pakendamata toit

Põllumajandusministri määrus nr 24 müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded.

Toitlustusettevõtted

- Toidu nimetus
- Allergiat või talumatust põhjustavad ained

Jaekaubandusettevõtted

- Toidu nimetus
- Teave toidu füüsikalise oleku või eritöötamise kohta, kui sellise info puudumine võiks ostjat eksitada
- Märge, et toode on „sulatatud“
- Teave koostisosade kohta, mis võivad põhjustada allergiat või talumatust
- Käitleja nimi, kelle all toitu turustatakse
- Päritoluriik

Toitumis- ja tervisealased väited (1)

- Nõuded kohalduvad **kaubanduslikes teadaannetes lõpptarbijale** pakutava toidu märgistusel, esitlemisel, reklaamis, sotsiaalmeedias, blogides.
- Väidete esitamine on alati vabatahtlik.

Toitumis- ja tervisealased väited (2)

Väidete esitamisel panna tähele:

- Toitumisalase ja/või tervisealase väite esitamisel on toitumisalase teabe esitamine kohustuslik (va üldise iseloomuga reklaami korral)
- Tervisealase väite kasutamisel tuleb tähelepanu pöörata asjaolule, et väidet saab esitada ainult selle toitaine, aine, toidu või toidugrupi kohta, mille kohta väide on lubatud, ja mitte toiduaine kohta, mis seda toitainet (või ainet või toitu) sisaldab.
- Toidule sh toidulisanditele ei tohi omistada inimeste haigusi vältida aitavaid, ravivaid või leevendavaid omadusi.

Toitumisalased väited (1)

Toitumisalasteks väideteks on näiteks: suhkruvaba, vähem kaloreid, sisaldab kiudaineid...

- Lubatud toitumisalased väited ja nende esitamise tingimused on loetletud määruse (EÜ) nr 1924/2006 lisas

Väite esitamise tingimused on täidetud. Valk annab vähemalt 20% toote energiasisaldusest

Valio Profeel mango proteiinikohupiimakreem on toode teadlikule toitujale (sh spordiharrastajale), kes otsib oma toidulauale maitsvat vahepala, mis sisaldaks rohkest valku, ent vähe süsivesikuid (lisatud on 0 g suhkruid, st toode sisaldab vaid looduslikult esinevaid suhkruid). 200g topsis on 21,4g valku, mis on just sobilik kogus peale aktiivset liigutamist.

Mis vitamiini on tootes rikkalikult?

- Sobib ideaalselt immuunsüsteemi tugevdamiseks tänu rikkalikule vitamiinisaldusele ja chagale.

Tervisealased väited (2)

- Lubatud tervisealased väited (v.a haigestumise riski vähendamisele ning laste arengule ja tervisele viitavad väited) on toodud **Komisjoni määruses (EL) nr 432/2012**.
- Kasutada võib ka teatud tingimustel **ootel olevad väiteid**.

Toode vastab väite esitamise tingimustele ja tegemist on lubatud väidetega

- ✓ C- vitamiin:
 - ✓ toetab immuunsüsteemi normaalset talitlust
 - ✓ aitab kaasa närvisüsteemi normaalsele talitlusele
 - ✓ aitab kaasa normaalsetele psühholoogilistele funktsioonidele
 - ✓ aitab kaitsta rakke oksüdatiivse stressi eest, vähendades väsimust

Esitatud väited ei ole lubatud väidete nimistus ja viitavad kaalulangetamisele.

Spordilisand:

- See stimuleerib rasvarakkude põlemist,
- Soodustab treeningu ajal jõu kasvu
- Vähendab väsimust
- Vähendab söögiisu.

Päritolumaa: Eesti

Parim enne: 01.05.2022

Kiudaineterikas soolepuhastus Detox toetab soolestiku talitlust, hoiab sooled mürgainetest puhtad, kõhu pehme ja jääkmassi liikuvana. Detox aitab säilitada normaalset kehakaalu ning soodustada kolesterooli väljutamist organismist.

4. Nõuetekohase toidu transport tarbijani (1)

- Enesekontrolliplaanis kirjeldada, kuidas on tagatud toidu hügieeniline käitlemine, ja et toidu transpordil on vajadusel tagatud külmaahela katkematus.

Eritemperatuuri vajavate toitude alla kuuluvad:

- kiiresti riknevad toidud ehk toidud, mida tuleb hoida **külmkapis**
- soojad toidud, mille sisetemperatuur peab olema vähemalt **+63 °C**
- sügavkülmutatud tooted, mida tuleb hoida **-18 °C** või madalamal temperatuuril.

4. Nõuetekohase toidu transport tarbijani (2)

- **Toit võib muutuda ohtlikuks**, kui kiiresti riknevat toitu pole hoitud ohutul temperatuuril ladustamise, transpordi või tarbijale kättetoimetamise etapis.
- Kiiresti rikneva toidu saatmine postiga on **keelatud**.
- Kauba eest **vastutab toidu müüja** seni, kuni tarbija toote kätte saab.

Mahe tooted e-kaubanduses

- Kui veebilehel on müügil *mahe, öko, orgaaniline* vm viitega tooted sh müügipakendis tooted, siis see veebileht (ehk tegevuskoht kuhu on toidu e-kaubandus lisatud) peab olema **mahetunnustatud**.

EE-ÖKO-02
Eesti Põllumajandus

Alkohol e-kaubanduses

- Vastavalt Alkoholiseaduse § 40 lg 1 p 12 on alkohoolse joogi jaemüük lubatud e-kaubanduse korras majandustegevuse registri andmetes märgitud ettevõtja kaupluse või toitlustusettevõtte kaudu

<https://www.dreamstime.com/beer-drinks-bottles-flat-whiskey-liquor-beer-glass-bottle-cartoon-bar-cocktail-beverages-rum-wine-vodka-booze-vector-set-image213110665>

Kokkuvõte

- Analüüsida millise tegevusvaldkonnaga te tegelete või kavatsete tegeleda
- Veenduda märgistuse ja väidete õigsuses enne kui seda esitada oma e-poes
- Samad nõuded kehtivad nii kaupluses kui ka e-poes
- Käitleja vastutab toote eest, kuni kaup jõuab kliendini
- Usaldust on raske võita, aga kerge kaotada

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Aitäh!

marii-heleen.arna@pta.agri.ee